

18.5.2022

Sisäministeriö

kirjaamo.sm@govsec.fi

nina.vienonen@govsec.fi

Lausuntopyyntö VN/14247/2021-SM-1 (VD/4380/03.00.00/2022)

HALLITUKSEN ESITYS PELASTUSLAIN JA PELASTUSOPISTOSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksiä Pelastuslain ja Pelastusopistolain muutosehdotuksista. Pyydämme, että Pelastuslain jatkovalmistelussa huomioidaan seuraavat asiat:

Määritelmät 2 a.5

Määritelmissä todetaan nyt seuraavaa: ”5) *pelastuslaitoksella pelastustoimen tehtäväalaaan kuuluvien palveluiden omasta tuotannosta vastaava hyvinvointialueen organisaatiota;*”

Koska Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on yhteistoimintasopimuksella siirtänyt pelastustoimen järjestämisvastuun Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle, ei edellä oleva määritelmä ole riittävän kattava.

Ehdotamme, että ko. kohtaa muokataan esim. seuraavalla tavalla: ”5) *pelastuslaitoksella pelastustoimen tehtäväalaaan kuuluvien palveluiden omasta tuotannosta vastaava yhtä tai useampaa hyvinvointialuetta palvelevaa organisaatiota;*”

Määritelmät 2 a.6

Määritelmissä todetaan nyt seuraavaa: ”6) *sopimuspalokunnalla pelastustoimen järjestelmään kuuluvaa vapaaehtoista palokuntaa, laitospalokuntaa, teollisuuspalokuntaa tai sotilaspalokuntaa, joka on tehnyt hyvinvointialueen kanssa sopimuksen pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta;*”

Ehdotamme, että ko. kohtaa muokataan esim. seuraavalla tavalla: ”6) *sopimuspalokunnalla pelastustoimen järjestelmään kuuluvaa vapaaehtoista palokuntaa, laitospalokuntaa, teollisuuspalokuntaa tai sotilaspalokuntaa, joka on tehnyt järjestämisvastuussa olevan hyvinvointialueen, tai jos niin on sovittu, sen pelastuslaitoksen kanssa sopimuksen pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta;*

Perustelut; järjestämisvastuussa oleva hyvinvointialue -termi kohdentaa vastuun oikein, jos hyvinvointialueet ovat solmineet yhteistoimintasopimuksen. Hyvinvointialue eli sen aluehallitus tai lautakunta periaatteessa solmivat sopimukset VPK:n kanssa, mutta käytännössä sopimuspalokuntien sopimusten tekeminen ja solmiminen on delegoitu pelastuslaitokselle.

Avotulen teko 6§

Lakiin tulisi lisätä avotulen määritelmä. Tavallinen ihminen ei osaa etsiä tätä määritelmää perustelumuiotioista tai ministeriön lausunnoista. Mikäli lakiin lisätään avotulen määritelmä, tulisi siitä rajata pois ammattimaiset toiminnot kulotuksen tapaan kuten tulityöt, ammattimaiset ilotulitusnäytökset tai tuliesitykset sekä räjäytistyöt.

Palovaroittimet 17§

Ehdotettua muutosta pidetään kannatettavana, mutta erityistä huomiota tulee kiinnittää palovaroittinten hankinta- ja kunnossapitovastuun kattavaan määrittelyyn lain perusteissa. Asunto-osakeyhtiölakia ei sovelleta kaikkiin asuinrakennuksiin, joten on tärkeää varmistaa, että hankinta- ja kunnossapitovastuu on selkeä kaikissa tapauksissa rakennuksen yhtiö- tai omistusmuodosta huolimatta. Olisi tärkeää myös huolehtia, että vastuunjako esimerkiksi palovaroittimen toiminnan säännöllisen koestamisen osalta olisi selkeästi kirjattu. Myöskin vastuunjakoraja erikoislaitteiden, kuten kuulovammaisten palovaroittimen hankinnan osalta tulisi määritellä.

Siviilivalmiusneuvottelukunta 23a§

Pelastustoimen neuvottelukunnan tehtävänä on seurata ja arvioida pelastustoimen järjestämisen kehitystä, tehdä ehdotuksia pelastustoimen valtakunnallisiksi tavoitteiksi sekä käsitellä lain 8 §:n 4 momentissa tarkoitetut sisäministeriön aloitteet ja hyvinvointialueiden esitykset niiden muuttamiseksi, edistää pelastustoimen tiedonhallinnan strategisten tavoitteiden toteutumista, käsitellä hyvinvointialueiden pelastustoimea koskevan lainsäädännön kehittämistarpeita ja muita pelastustoimen kehittämistarpeita, käsitellä muita periaatteellisesti tärkeitä ja laajakantoisia hyvinvointialueiden pelastustoimea koskevia valtion toimenpiteitä sekä edistää valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden yhteistyötä.

Em. kirjauksen mukaan neuvottelukunnan tehtävänä on siis muun muassa seurata, arvioida sekä tehdä ehdotuksia. Neuvottelukunnan voidaan katsoa em. tehtävämäärityksen perusteella toimivan lähinnä yhteistyöelimenä ja strategisen ohjauksen painopisteiden määrittäjänä osaltaan, mutta roolin tarkkaa määrittystä vaikeuttaa, että toimivaltainen viranomaisten ja muiden toimijoiden ohjausrooli on osin määrittämättä.

Nyt ollaan säätämässä siviilivalmiusneuvottelukunnasta, joka myöskin määrittämisen mukaan olisi yhteistoimintaelin, mutta samalla luonnoksessa viitataan pelastustoimen neuvottelukuntaan kuten se olisikin ohjauselin. Ongelmana on, että ohjauksen rakenteet ja keskinäiset suhteet kuvattu puutteellisesti tai ne ovat kokonaan kuvaamatta. Laissa mainittu jatkuvaluonteinen keskustelu tulkittu on tulkittu asetusvalmistelussa oikeudeksi palvelutuotannon ohjaukseen, vaikka järjestämislain ohjaus kohdistuu ai-noastaan järjestäjätasoon.

Pelastustoiminnan sisältö 32§

On erittäin hyvä asia, että tilannekuvan ylläpitäminen tuodaan luonnoksessa esiin lakisääteisenä tehtävänä. Tehtävän sijoittaminen osaksi 32 § mukaista pelastustoiminnan sisältöä ei kuitenkaan pelastuslaitosten näkemyksen mukaan ole tarkoituksenmukaista, sillä tilannekuvan ylläpitotarve ei ole sidoksissa pelastustoimintaan ja sen toteuttamiseen. Luonnoksen perusteluosassa on kuvattu tarvetta ylläpitää tilannekuvaa myös tilanteissa, joissa pelastustoiminta ei ole käynnissä, mutta näkemyksemme mukaan itse pykälän tulisi olla yksiselitteinen ja suoraan sovellettavissa ilman perusteluosaa. Pelastuslaitokset esittävät, että pelastustoimen tilannekuvatoiminnalle säädettäisiin oma uusi pykälänsä, esimerkiksi seuraavasti:

X1 § Pelastustoimen tilannekuvan muodostaminen ja välittäminen

Pelastustoimen viranomaisten tulee, pelastustoimintaan varautumiseksi, pelastustoimen valmiuden säätelemiseksi sekä pelastustoimen palvelujen tuottamisen turvaamiseksi:

1) koota ja analysoida tietoa sellaisista häiriöistä ja niiden uhkista, jotka vaarantavat pelastustoimen henkilöstön ja muun väestön turvallisuuden, yhteiskunnan tärkeät toiminnot sekä pelastustoimen palveluiden tuottamisen;

2) muodostaa ja ylläpitää pelastustoimen valmiutta ja suorituskykyä kuvaavaa tilannekuvaa, joka sisältää tiedot vallitsevista olosuhteista, palvelujärjestelmän toiminnasta ja kuormituksesta, henkilöstö- ja materiaaliresursseista sekä tietojärjestelmien ja tukipalveluiden toiminnasta;

3) jakaa 1-2 kohdissa tarkoitetun tilannekuvatiedon salassapitosäynnösten estämättä muille pelastustoimen viranomaisille tilanteessa, jossa viranomainen katsoo tiedolla olevan merkitystä vastaanottajan tilannekuvan luomiseksi ja tehtäviensä hoitamiseksi.

Pelastustoimen tilannekuvan rakenteesta, tilannetietojen toimittamisesta ja käytettävistä tietojärjestelmistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.

Tilannekuvan ylläpitämiseen liittyviin tiedonhallinta- ja henkilörekisterinpitoon liittyviä ongelmia on kuvattu tiedonhallintaa koskevassa osassa lausuntoa. Lisäksi ongelmallista on myös se, että lain perusteluosassa määritellään tilannekuvan jakaminen paikallistasolta hierarkiassa ylöspäin aina sisäministeriön pelastusviranomaiselle asti, mutta perusteluosa ei sisällä lainkaan kuvausta keskushallinnon velvollisuudesta tuottaa ja jakaa tilannekuvaa alue- ja paikallistasolle. Näkemyksen mukaan sisäministeriöllä tulisi olla vastaavanlainen velvollisuus ja oikeus jakaa tilannekuvaa alaisilleen pelastustoimen organisaatioille, vrt. koronapandemian aikaiset kokemukset.

Näkemyksemme mukaan aluehallintovirastojen tilannekuvan muodostamisen tukemistehtävä tulisi poistaa päällekkäisenä ja tilannekuvaa mahdollisesti sekoittavana rakenteena.

Pelastustoiminnan johtaminen 34§

Pykälän 34 ensimmäinen virke ei täysin vastaa tilannetta, jossa kaksi hyvinvointialuetta on tehnyt yhteistoimintasopimuksen ja toinen on pelastustoimen järjestämisvastuussa molemmilla hyvinvointialueilla.

Ehdotamme, että ko. kohtaa muokataan esim. seuraavalla tavalla: ”*Pelastustoiminnan johtajana toimii sen pelastuslaitoksen pelastusviranomainen, jonka alueella onnettomuus tai vaaratilanne on saanut alkunsa, jollei hyvinvointialueesta annetun lain 8 luvun nojalla toisin ole sovittu tai pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 5 §:n nojalla säädetty.*

Luonnoksen 34 §:n uudessa 4. momentissa kuvataan sisäministeriön pelastusviranomaisen toimivaltuuksia. Esitämme momentin sanamuodon muokkaamista yksiselitteisemmäksi, esim. seuraavasti:

Sisäministeriön pelastusviranomainen voi ottaa tilanteen johtaaksensa, jos se on välttämätöntä tarvittavien valtakunnallisten järjestelyjen, onnettomuuden laadun tai laajuuden takia. Sisäministeriön pelastusviranomainen vastaa tällöin pelastustoiminnan yleisjohtamisesta. Pelastustoiminnan muodostelmat toimivat tällöin hyvinvointialueen pelastusviranomaisen alaisuudessa siten, että niiden toimenpiteet kokonaisuudessaan edistävät onnettomuuden tai tilanteen seurausten tehokasta torjuntaa.

Näkemyksemme mukaan sisäministeriön pelastustoiminnan johtamiseen liittyvien tehtävien yhteydessä esitetty skenaario Rajavartiolaitoksen ja Puolustusvoimien resursien käytön koordinoinnista on sinänsä relevantti, mutta päätöksenteko priorisoinnista voitaisiin toteuttaa esimerkiksi valtakunnallisessa johtokeskuksessa hyvinvointialueen pelastusviranomaisen toimesta. Tältä osin säätelyä tulisi kehittää, merkitykseltään vähäisten tehtävien, kuten yksittäisten helikopterien käytön koordinaatio, voitaisiin toteuttaa valtakunnallisessa johtokeskuksessa hyvinvointialueen pelastusviranomaisen toimesta.

Pelastusviranomaisen toimivaltuudet 36§

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue pitää luonnoksen 36 § otsikkoon esitettyä muutosta hyvänä ja tarpeellisena.

Pelastuslain uudistuksen esiselvityshankkeessa nousi esiin tarve määritellä pelastusviranomaiselle oikeus aloittaa pelastustoiminta myös muissa kuin onnettomuuden uhkatilanteissa (esim. laaja-alaisen vaikuttamisen tilanteet, joissa ei välitöntä onnettomuusvaaraa). 36 § perusteluissa on sisällytetty sinänsä oikein havaittu tarve (”muu pelastusviranomaisen toimenpiteitä edellyttävä tapahtuma”), mutta pelastuslaitosten näkemyksen mukaan perusteluosaa voisi tarkentaa esimerkiksi viittauksella laaja-alaiseen- tai hybridivaikuttamiseen tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi. Toimivaltuuksille on valitsevassa turvallisuustilanteessa merkittävä tarve.

Lisäksi pyydämme huomioimaan, että esityksen viimeisessä momentissa on väärä pykäläviittaus (34 § kun pitäisi olla 36 §).

Velvollisuus osallistua pelastustoimintaan 37§

Pelastuslain muutosesityksestä näyttää edelleen puuttuvan mahdollisuus tilapäisesti poiketa työaikalain lepoaikoja, ylityötä tai vuosilomia koskevista määräyksistä perustelluissa, poikkeavissa tilanteissa. Nykyisin voimassa olevan valmiuslain 93 §:stä tällaiset poikkeukset löytyvät, mutta esimerkiksi koronapandemia on osoittanut, että valmiuslakia ei ole useinkaan järkevää ottaa raskaana menettelynä käyttöön yksinomaan akuuttia, esimerkiksi pitkäkestoisesta onnettomuustilanteesta aiheutuvien, työmäärien hallintaa varten. Lisäksi tilanne saattaa olla nykyisen kaltainen, jossa ylityömäärät ovat jo valmiiksi ylärajoilla esimerkiksi pandemiasta johtuen, pitkäkestoisen onnettomuuden tai muu vakavan yhteiskunnallisen poikkeaman sattuessa.

Mielestämme tällainen mahdollisuus poiketa työaikalainsäädännöstä voitaisiin ottaa esimerkiksi pelastuslain 37§:n yhteyteen. Oikeus poiketa voisi olla pituudeltaan enintään kaksi kuukautta ja vain erittäin perustellusta syystä. Sen käyttämisestä olisi välittömästi ilmoitettava esimerkiksi aluehallintovirastolle, joka valvoo työturvallisuusasioita. Aluehallintovirastolle jäisi harkinta siitä, onko syy riittävä poikkeamiselle. Aluehallintoviraston tulisi ilmoittaa kantansa esimerkiksi seitsemän päivän sisällä ilmoituksesta ja tätä kantaa pelastuslaitoksen tulisi noudattaa. Palvelussuhteen ehdoista poikkeaminen ei kuitenkaan saa aiheuttaa vaaraa työturvallisuudelle tai työntekijän terveydelle.

Tällainen poikkeamismahdollisuus kuuluu mielestämme pelastuslakiin, koska pelastustoimen ja mahdollisesti muiden viranomaisten poikkeamistarpeiden luettelu työaikalaisissa olisi määrittelyllisesti hankalaa. Toisaalta asiaa ei mielestämme kannata käsitellä enää lisää valmiuslaissa, koska sieltä se jo löytyy, mutta edellyttää valmiuslain käyttöönottoa.

Korjausmääräys ja toiminnan keskeyttäminen 81§

Ehdotetun muutoksen suunta on oikea, mutta sen vaikutukset käytännön toimintaan ovat hyvin vähäiset tai olemattomat. Nykyisin palotarkastajan havaitessa heti korjattavan puutteen, korjataan puute ja havainto kirjataan palotarkastuspöytäkirjaan. Ehdotettu muutos siis käytännössä päivittää lainsäädännön vastaamaan nykyistä toimintatapaa, mutta muutos ei kehitä toiminnan nykytilaa. Esitämme, että perustelumuiustiossa avattaisiin tarkemmin, mitä lause ”*Menettelyssä on noudatettava hallintolakia ja hyvän hallinnon vaatimuksia.*” tarkoittaa tapauksissa, joissa pienehköt puutteet on määrätty korjattavaksi saman tien tarkastushetkellä ja korjaustoimenpide on toteutettu. Mikä merkitys asiakkaan jälkikäteisellä kuulemisella on näissä tapauksissa?

Lainsäädännössä tulisi kiinnittää huomiota myös onnettomuuksien ehkäisyn monimuotoisuuteen ja tunnistaa selkeämmin muitakin keinoja toteuttaa valvontaa kuin pelkkä palotarkastus. Nyt lausuntopyynnössä puhutaan valvontakäynnistä, vaikka valvontaa tehdään myös etäyhteyden välityksellä ja asiakirjojen perusteella. Pöytäkirjaa pitäisi edellyttää myös muista valvontatoimenpiteistä kuin valvontakäynnistä. Lisäksi lainsäädännössä tulisi mahdollistaa perustellusti valvonnan päättäminen, jotta matalariskisten paloturvallisuuspuutteiden korjausmääräyksiä ei jouduttaisi viemään läpi pitkän jälkivalvontaprosessin.

Tarkastus rakennushankkeen aikana 82§

Ehdotettu uusi pykälä on hyvä ja kannatettava. Pykälä selkeyttäisi merkittävästi nykytilannetta voimassa olevan lain ja olemassa olevien vakiintuneiden käytänteiden ja toimintamallien välillä. Rakentamisen aikana tehtävät tarkastukset ovat erittäin tarpeellisia. Tarve korostuu erityisesti suurissa rakennushankkeissa ja kohteissa, joissa rakennuksen henkilöturvallisuus ja pelastustoiminnan edellytykset perustuvat pitkälti paloturvallisuustekniikkaan. Onnettomuuden aikana pelastusviranomaisen käytettäväksi suunnitellun paloturvallisuustekniikan toimivuuden, käytettävyyden ja siihen tarvittavien ohjeiden sekä muiden välttämättömien tietojen varmistaminen ennen rakennuksen käyttöönottoa on käytännössä edellytys sille, että rakennukselle suunniteltu turvallisuustaso voisi toteutua.

Suuri osa edellä mainituista asioista edellyttää sellaista pelastustoiminnan ja pelastustoiminnan johtamisen asiantuntemusta, jota rakennusvalvontaviranomaiselta ei kohtuudella voida edellyttää. Rakentamisen aikana suoritettavan tarkastuksen avulla voidaan osaltaan varmistua siitä, että kohteen turvallisuus on lain edellyttämällä tasolla heti rakennuksen valmistuttua. Pelastuslaitosten näkemyksen mukaan rakentamisen aikainen valvonta ja rakentamisen aikainen yhteistyö rakennusvalvontaviranomaisen sekä rakennushankkeeseen ryhtyvän kanssa parantaa merkittävästi myös pelastuslaitosten mahdollisuutta seurata ja osaltaan vaikuttaa toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Tästä esimerkkinä voidaan mainita pelastustoiminnan operatiivisen henkilöstön kohdetutustumisten riskiperusteinen kohdentaminen jo rakennuksen valmistamisen yhteyteen.

Toisaalta ehdotettu säädös nojaa vahvasti käsitteellisesti palotarkastukseen tai valvontakäyntiin. Tulisi harkita, pitäisikö tässä yhteydessä huomioida se, että rakennusten käyttöönottoon liittyvää valvontaa voidaan toteuttaa myös asiakirjavalvontana. Lisäksi 81 a §:n perusteluissa olisi tarpeen todeta, että 81 a §:n mukaisesta lausunnosta ei voi erikseen valittaa, vaan valitusoikeus kohdistuisi rakennusvalvontaviranomaisen päätökseen.

Jatkossa lainsäädännössä tulisi kiinnittää huomiota pelastusviranomaisen mahdollisuuden vaikuttaa nykyistä tehokkaammin rakennushankkeiden työmaa-aikaisten turvallisuusjärjestelyjen toteutukseen silloin, kun rakennushanke on työmaan henkilöstön turvallisuuden ja pelastustoiminnan näkökulmasta erityisen haasteellinen. Tällaisia ovat esimerkiksi erityisen korkeat, laajat ja maanalaiset rakennushankkeet.

Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten 89§

Luonnoksessa esitetty nykytila ja sen arviointi on kattava ja siinä on kuvattu hyvin sekä nykytila että siitä aiheutuva ongelma. Luonnoksen tekstistä poiketen pelastuslaitoksilla on laitteistojen tietoja kerättyä omiin rekistereihinsä esimerkiksi laskutusta varten sekä kohde- ja yhteyshenkilötietoja ja tarkastustodistuksia tallennettuna Merlot-järjestelmään.

Ehdotetut muutokset ovat tärkeitä ja parantavat hyvinvointialueiden pelastuslaitosten toimintaedellytyksiä merkittävästi. Tiedonsaantioikeus voi parhaimmillaan vapauttaa pelastuslaitosten resursseja muuhun paloilmoittimien valvontaan epäselvien laskutus- tai yhteystietojen selvittelyyn käytetyn työajan vähentyessä. Parhaimmillaan

tiedonsaantioikeus saattaisi mahdollistaa oman tiedonkeruun lopettamisen joltain osin, mikäli tiedot olisivat saatavissa helposti esimerkiksi hätäkeskuslaitoksen ILMO-järjestelmästä omatoimisesti. Muutos mahdollistaisi myös nykytilasta poiketen sen, että valvonnan ja neuvonnan yhteydessä olisi mahdollista varmistua tietojen ajantasaisuudesta sekä hätäkeskuslaitoksessa että pelastuslaitoksella.

Varautumistehtävien rekisteri 92§

Lakiluonnos sisältää ehdotuksen varautumistehtävien rekisterin pakollisuudesta. Kuitenkin esityksessä todetaan, että sillä ei olisi vaikutuksia hyvinvointialueiden talouteen, ja että hyvinvointialueille ei säädettäisi uusia tehtäviä.

Varautumistehtäviin liittyvän rekisterin perustaminen ja ylläpito on kuitenkin uusi tehtävä, mikä tulisi huomioida arvioitaessa vaikutuksia hyvinvointialueiden talouteen, ja muutoinkin hyvinvointialueiden toimintaan ja tehtäviin. Lisäksi tulisi huomioida, että väestönsuojapaikkatietojen ylläpitovastuu on ollut valtakunnallisesti epäselvä. Toivomme että tätä asiaa tarkennettaisiin jatkovalmistelun yhteydessä.

Valvontarekisteri 93§

Luonnoksessa esitetään pelastuslaitoksille oikeutta tallentaa kulotusta koskevia ilmoituksia pelastuslain 93 § mukaiseen valvontarekisteriin. Kyseisen pykälän mukaan valvontarekisterin käyttötarkoitus on pelastustoimen valvontatehtävien toteuttaminen. Pelastuslaitosten näkemyksen mukaan kulotusilmoitukset liittyvät pelastustoimen tilannekuvan ylläpitotehtävään, ja näin suunniteltu tallennusoikeus on ristiriidassa rekisterin käyttötarkoituksen kanssa. Sama käyttötarkoitukseen liittyvä ongelma on voimassa olevan lain oikeudessa tallentaa valvontarekisteriin ulkoisia pelastussuunnitelmia, joiden käyttötarkoitus on pelastustoiminnan suunnittelu ja toteuttaminen, ei valvontatehtävä.

Pelastuslaitokset esittävät, että pelastustoimen henkilörekisterisäädöksiä tarkastellaan siten, että ne mahdollistavat nykyistä paremmin pelastustoiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen, valmiuden ylläpitämiseen ja -sääteelyyn, sekä tilannekuvan ylläpitämiseen liittyvien tehtävien hoitamisen. Epäselväksi jää erityisesti se, onko pelastuslaitoksella oikeus ylläpitää henkilötietorekisteriä tilannekuvan ylläpitämistehtävässä.

Pelastuslaitokset pitävät tilannekuvan ylläpitotehtävään liittyvänä tiedonhallinnan säätelypuutteena, että luonnoksessa ei oteta kantaa pelastuslaitoksen oikeuteen luovuttaa ja saada tarvittavia tietoja tilannekuvan ja valmiuden ylläpitotehtävässä, esimerkiksi pelastuslaitosten välillä ja pelastustoimintaan osallistuvien- ja muiden yhteistoimintatahojen välillä. Epäselväksi jää esimerkiksi se, kuinka pelastustoiminnan yhteistoiminta-alueen pelastuslaitoksilla on oikeus vaihtaa toimintavalmiuteen ja tilannekuvan ylläpitoon liittyviä tietoja keskenään, kun ne sisältävät henkilötietoja.

Sopimuksen perusteella pelastustoimintaan osallistuvien henkilörekisteri 94§

Lakiluonnoksessa esitetään, että: ”Pelastuslaitos saa pitää henkilörekisteriä...”. Ehdotamme muotoilua muutettavaksi siten, että säädös kuuluisi: ”Pelastuslaitoksen tulee pitää henkilörekisteriä...”.

Näin sääntely olisi selkeämpää. Rekisteri on tarpeen esimerkiksi työturvallisuuden vuoksi, jolloin sen pitäminen tulisi ensisijaisesti mielestämme olla velvoittavaa. Lisäksi rekisteriin tulisi voida tallentaa tiedot esimerkiksi turvallisuusselvityksistä tai toimintakykyyn liittyvän testauksen tiedot.

Valtion osallistuminen valmiuden ylläpitoon 97§

Lakiluonnoksessa esitetään, että: ”*Valtio voi osallistua pelastustoimessa...*”. Ehdotamme säädökseen kirjattavaksi, että ”*Valtion tulee osallistua pelastustoimessa...*”.

Kansainvälisissä sopimuksissa valtio on kuitenkin jo sitoutunut kansainvälisessä pelastustoimessa tarvittavan valmiuden ylläpitoon esimerkiksi EU:n pelastuspalvelumeکانismin kautta.

Siirtymäsäännös

Lakiluonnoksessa esitetty yhden vuoden siirtymäaika pelastustoiminnan suunnitelmien päivittämiseksi on aivan liian lyhyt, huomioiden kokonaisjärjestelmän merkittävät muutokset ja sen vaatiman suunnittelutyön, sekä hyvinvointialueuudistuksen ja -käynnistyksen vaatiman suunnittelutyön. Ehdotamme siirtymäajaksi tältä osin kahta vuotta.

Muita huomioita

Eri aluetasoista käytetyn terminologian tarkentaminen. Myös pelastustoimessa tulisi hyväksyä alueellisten määrittelyjen lähtökohdaksi yhteistä ymmärrystä rakentava: kansallinen - yhteistoiminta-alue - hyvinvointialue, jolloin termillä paikallinen voitaisiin edelleen viitata kuntatasoon kuten muutoin yleisesti tehdään.

Lisäksi esitämme, että seuraavia pykäläiä tarkennettaisiin tässä yhteydessä:

80 §: Esitämme, että säädökseen otettaisiin vastaava sääntely kuin esimerkiksi laissa Kansaneläkelaitoksesta 731/2001 20 a § tai laissa verotusmenettelystä 1558/1995 26c § on päätösten tiedoksiannosta. Nykyinen menettelytapa pelastuslaitoksilla on ollut toimittaa päätökset tiedoksi tavanomaisena tiedoksiantona, mikä on ollut vastoin hallintolakia ja siten hyvän hallinnon periaatteita. Jos muillakin tahoilla on oikeus antaa velvoittavia ja osin merkittäviäkin asiakkaan oikeuksiin, etuihin ja velvollisuuksiin kajoavia päätöksiä tiedoksi tavanomaisena tiedoksiantona, olisi se perusteltua myös pelastusviranomaisen osalta menettelyissä, joissa tehtävien päätösten määrä vuositasolla on merkittävä.

88 §: Säädöksen mukaan pelastusviranomaisella on mahdollisuus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta tutkinnassa välttämättömiä tietoja ja asiakirjoja onnettomuuskohteen edustajalta ja viranomaisilta. Tämä muotoilu rajaa kuitenkin eräiden tulkintojen mukaan tiedonsaanti-oikeuden ulkopuolelle esimerkiksi sähköverkkoyhtiöt. Sähkön kulutuspaikkatiedot voivat sisältää hyödyllistä tietoa palontutkintaa ajatellen ja tietoja on yleisesti pyydetty palontutkinnan yhteydessä. Ongelmana on

Vantaan ja Keravan
hyvinvointialue

kuitenkin se, että sähköverkkoyhtiö ei pidä itseään onnettomuuskohteen edustajana tai viranomaisena, jolloin tietojen saamiseksi on edellytetty esimerkiksi valtakirjoja. Tällaisen saaminen esimerkiksi tapauksessa, jossa kiinteistön omistaja menehtyy palossa, on hankalaa. Tästä syystä esitämmekin säädöstä muutettavaksi siten, että siinä huomioitaisiin myös muut onnettomuuskohteesta tietoja omistavat, keräävät tai ylläpitävät tahot.

Vantaalla 19.5.2022

Timo Aronkytö
Muutosjohtaja
Vantaan ja Keravan Hyvinvointialue

